

או.

מדינת ישראל

הכנסת

פרוטוקול מס' 8/ג

מישיבה של ועדת החינוך והתרבות, שהתקיימה ביום ד', י"ח בכסלו, תשי"ד - 25.11.53, בטעה 08.45.

ג כ ח ד:

חברי הוועדה: ס. פרסיץ - היו"ר

- ס. גרם
- ח. בוגר
- א. ברטן
- א. כלפון
- כ. כפרית
- ד. נצר
- י. סטילנסקי
- י. רוזנברג
- א. רזיאל-נאור
- א. רימלט

סוזוונים:

ד"ר אבידור - טגן מנהל סניף החינוך
גב' סטנר - היועצת המשפטית של סניף החינוך

ג ע ד ר ו:

- ס. גרונא
- ז. בן-יעקב
- ק. כהנא
- ר. צברי

סדר-היום:

- א) סינוי נציג נוסף לוועדה הסטומפת (של ועדת החינוך והתרבות וועדת הפנים) לחוק לעידוד הסרט העברי.
- ב) סיום הדיון בתקנות לחוק חינוך חובה (הוראת שעה), תשי"ד - 1953.
- ג) המסך הדיון בסקירה על מערכת החינוך.

=====

היו"ר ע. פרסיץ:

אני פותחת את הישיבה.
לפניי מונחיל לדון בסדר-היום, עלינו לסנות נציג נוסף לוועדה הסטומפת לעניני הסרט העברי. כזכור, סנינו באחת הישיבות הקודמות בלוטה חברי לוועדה זו, והם: חה"כ גרונא, חה"כ נצר וחה"כ רימלט. בהתאם להחלטתה של ועדת הבטח, אשר קבעה כי יו"ר הוועדה הסטומפת ייבחר מתוך חברי ועדת החינוך, בחרנו בחה"כ רימלט כיו"ר.
ועדת הבטח לא קבעה את מספר החברים המשתתפים בוועדה הסטומפת ועל-כן בחרנו רק בלוטה חברים בוועדת החינוך. אבל בינתיים הוחלט בוועדת הפנים, שיש לאמץ לכל השיעור המשתתפות בוועדות הפנים והחינוך לשלוח את נציגיהן לוועדה לעידוד הסרט העברי. על-כן בחרה ועדת הפנים ארבעה נציגים וגם שבו מתבקשים לבנות את אותו מספר החברים. לדעתי, מתוך כל השיעור היוצגות בתל הוועדות רק שיעור ששאל לא ילחה נציג לוועדה הסטומפת. אם בוועדת הפנים היוצגת איוו היא שיעור המונה לא פחות מ-5 חברים ובטח ואשר לא ילחה את נציגה לוועדה לעניני הסרט, נראה לטל את הסרט בוועדתנו. הייתי מבקשת מחברי הוועדה יטכינו, כי אעשה זאת על דעת עצמי.

הוחלט, כי יוגבת-ראש הוועדה תקבע נציג
נוסף של ועדת החינוך לוועדה לעידוד
הסרט העברי

טו.

א. רוזנל-נאור:

הייתי רוצה לקבל אינפורמציה בנוגע לשיזוג
בתי-ספר במקומות שרוחקים. כיצד עבר שיזוג
זה, מהם העקרונות לגבי מקומות הרוחקים, ולפיהם נוצע השיזוג, האם מתחשבים
בזמן לי לראות בתל-אביב בית-ספר שנמצא עליו
את השלט "בית-חינוך". אני רוצה לאמול האם שם זה נאמר, האם חושבים לעשות
משהו בקשר לזה? כמו כן, נודע לי שנרמת-גן ובתל-אביב בבתי-ספר מסויימים
המנהלים חייבו את התלמידים להופיע בערב שבת בחולצה כחולה, מתוך טענה
שזו היתה התלבושת הרשמית של בית-הספר כאשר השתייך לזרם העובדים.
בקשר לזה אני רוצה לדעת האם משרד החינוך חויב להוציא הוראות כדי להסדיר
את העניין? האם משרד החינוך חויב להקפיד על סילוני הוראות שהוציא למנהלים?
נודמן לי גם לראות טרם שקיטמו בו את ילדי
כיתה א' באזור, היה זה טרם אדום עם הכתובת: "עבוד ולמד". זוהי טיסטה
יפה מאד, אבל אינני יודעת מדוע היא צריכה להיות דווקא על רקע של דגל
אדום.

ש. כפרית:

הייתי רוצה לדעת כיצד אגודת ישראל רוססת
תלמידים לבתי-ספר שלה. מהו החוק לריסום
ילדים לבתי-ספר של אגודת ישראל במקום שלא היה בית-ספר כזה?

ד. נצר:

באחת הישיבות הקודמות הצגתי כמה טעמות
בקשר לבתי-הספר של אגודת ישראל, אבל עדיין
לא קבלתי תשובה. הייתי רוצה להוסיף עכשיו טעמים מספר. הייתי עדה
לזה כיצד באחד הישובים לקחו ילדים מבית-הספר הממלכתי לבית-הספר של אגודת
ישראל. ביקרתי גם בבתי-ספר של אגודת ישראל ונסתרת על הטעב הסודר בהם.
איזה אמצעים חוקיים או טוסריים יש למשרד החינוך, כדי לסנוע העברת ילדים
שבתי-הספר הממלכתיים?

בהרצאתו של ד"ר אבידור טפענו, שמתוך
הכרח הוכנסו גם מורים בלתי-טוסטכיים למערכת החינוך. הייתה רוצה לדעת מה
נעשה על-ידי משרד החינוך בשטח זה תוך השנה האחרונה.

היו"ר ש. פרטיץ:

גם ברצוני לאמול אלה אחת לנקודה כאובה.
בית-הספר באזור היה פעם בית-ספר כללי ואחר-כך
בכל היני דרכים עבר לזרם העובדים. יעתה הוא הפך לבית-ספר ממלכתי, אבל
מתנוסח על יער בית-הספר שלט עם השם "בית חינוך". דבר זה הוא תורה בעיני.
אם משרד החינוך לא יכבד את תקנותיו - אינני יודעת לאן נגיע. בתקנות
לחוק חינוך ממלכתי כתוב שהזרם יבא את השם בית-ספר ממלכתי או מלכתי-דתי.
היאלה היא האם מר החינוך, בעקבות יעף ד', דרש שבתי-הספר הללו יקראו
בתי-הספר הממלכתיים, ואם דרש - מהי הסיבה שהשם לא יונה?
בקשר לשאבק עם אגודת ישראל, אנו יודעים
שמשרד החינוך קבע תקופת זמן בה יוכלו ההורים הרוצים בכך להצהיר, כי רוצים
למסור את בניהם לבתי-ספר של אגודת ישראל ולהוציאם מבתי-הספר הממלכתיים.
דונני שהפרשה לא נפתרה בזה. אמנם מתוך 105 בתי-ספר של אגודת ישראל
יהיו קיימים לפני שנה אושירו רק 60 בערך, אבל בהסכמ לא נאמר דבר - עד
כמה יידוע לי, וזוהי תקלה - על פתיחת בתי-ספר חדשים. לכאורה לא היה מקום
לזה, אמני שכל ההורים היו צריכים לרשום את ילדיהם לבית-ספר זה או אחר
תוך תקופת הרישום. אמול יבנו יעף בחוק האומר, שכל עולה חדש או אדם המשנה
את מקום מגוריו חייב לרשום את ילדיו לבית-הספר תוך 30 יום טבוואו למקום
החדש. יעף זה מתפרש ברחבות-לב לגבי אנשים שלא רשמו את ילדיהם בתקופת
הרישום שנקבעה. לכן, בהתאם לחוק, מחזיקות העיריות פקיד מיוחד אשר חייב
לרשום כל ילד בגיל חינוך חובה והרישום נותר במשך כל ימי השנה. מכאן
לופדת אגודת ישראל שאף היא יכולה לרשום את הילדים מתי שרצונה בכך, בין
אם אלה ילדים שנרשמו לבתי-הספר הממלכתיים ואינם מבקרים בהם, כי עדיין אין
החלטה על ביקור סדיר בבית-הספר, ובין אם אלה ילדים שלא נרשמו כלל.
אם הילדים מופיעים בבית-הספר, אגודת ישראל מוציאה אותם. לכן נשתדרה
הפקרות וחוספיים לא רק ילדים שמסובבים בחוב, אלא גם מוצאים ילדים שבתי-ספר
וגני-ילדים. אני יכולה אמולו לומר על מקרה בבית-ספר ממלכתי לא היה יכול
לעמוד בזה והלך בדרכי אגודת ישראל. הוא פתח גן והוציא ילדים סגני-ילדים
של אגודת ישראל. הדבר קרה במעברת רמת-ההרין ובקוביבה.
אני מבקשת את בניגיל משרד החינוך להודיע
לנו בישיבה הקרובה ביותר מה בדעת המשרד לעשות כדי להבטיח שבזמן שאין
לנו כסף להחזיק כיתות, לא תהיה אמולנו אינפלציה של גילמי שלום וטרבע
בבתי-הספר.

או.

היו"ר ט. פרטיץ:

אנו עובדים עמה לסיוע הדיון בתקנות לחוק
חינוך חובה (הוראת שעה).

כפריה:

הייתי רוצה לדעת אם יש בתקנות סעיף הסתייב
את המועצות המקומיות להיכנס לפרשת דירוג
התשלום, לקבוע ועדות לצורך זה וכן לדאוג לפתיחת המוסדות. ידוע לי,
במקומות ישוב נחשלים הגנים לא נפתחו עדיין. בכפר יונה, לסל,
הגן לא נפתח. בישובי עולית רבים נבהט המועצה המקומית היא חלטה פתחו
הדתיים, הפועל המזרחי, גני-ילדים וגנים מהחורים שכר סלא. צריך, אם
כן, להיות בתקנות סעיף הסתייב את המועצות לדון בזה.
קיימת גם החלטה כוללת ט-11,000 בני עניים
יהיו פטורים מכל תלום בגן. מי קובע את ההרכב של 11,000 אלו? איזו
הגדרה כללית יש לזה? על כך לא שמענו אמשול בזמן מסירת הדברים על התקנות.
לא היה גם הסבר איך מסודר הענין בנוגע להורים מחו"ס-יכולת.

סטיילנסקי:

מה בכלל תכלית הוועדה על התקנות? האם
התקנות הן מעניינה כל הוועדה? האם התקנות הללו
אינן מספקותו של ועד החינוך?

היו"ר ט. פרטיץ:

בישיבה דברנו בחוק חינוך חובה (הוראת שעה)
נקבע, כי דברים אלו יוסדרו בתקנות.
לכן פניתי למר החינוך וסאלתיו האם הוא מוכן להביא בפני הוועדה את
הצעת התקנות, כדי שנוכל ליעץ לו. השר אשר שברצון יעשה זאת ואנו
דנים בזה עכשיו. תקנות אלו אינן בתחום ספיקותיו של ועד החינוך, כי הן
נותקנות בתוקף חוק אחר, לא בתוקף חוק החינוך הממלכתי.
אשר לסאלת חה"כ כפריה - דיברנו על-כך,
המועצות המקומיות לא יינו ועדות כאלה והן מתוכננות לכל הענין. אילו
מסדר החינוך ומסדר הפנים היו יותר אטיביים, לא היינו צריכים לדבר
עכשיו על כל הענין. החוק הסתייב את המדינה ואת רשויות החינוך המקומיות גם
יחד לקיים את מוסדות החינוך לגיל חינוך חובה. לכן אי-אפשר להתקין
בתקנות הוראות נוספות בקשר לזה. יש רק להוציא לפועל את הכתוב בחוק,
ולדרוש ממסדר החינוך וממסדר הפנים מהדברים יקוימו, על-סנת מהעיריות
לא תתחשקנה ממילוי חובתן. שמענו אמשול שפי נציג ועד ההורים המדינה
אינה מוכנה לעלות דבר.

אני מבקשת את משרד החינוך להניח על מולחנו
את רשימת הרשויות המקומיות שפתחו גני-ילדים בהתאם לחוק ולתקנות.
כל האמת היא שהגנים אינם מתוחים, ואלה אשר נפתחו עושדים ריקים.
הייתי רוצה להגדרות של אלה אשר נותר לגבות
סהם שכר-לימוד תיווסף גם ההגדרה של מבוטל זמני. ידוע לי שמתוך ניסוח
הגיוני ותף יאה - ובכל זאת בלתי צודק לגבי דידי - גובה עיריית תל-אביב
מאנשים יעובדים רק 12 יום בחודש 500 פרוטה לחודש עבור שכר-לימוד של
ילדיהם בגן-הילדים. אבל לגבי אדם העובד רק 12 בחודש אף סכום כזה הוא
גבוה מדי. מאנשים כאלה יש לגבות משהו סמלי, רק על-סנת להבדיל ביניהם
גין אנשים שמוחררים כלל.

אנו מדברים על מעברות ואומרים שיש לשחרר
את כל תושבי העברות המלומים. אבל גם במעברות יש אנשים עשירים אשר יש
להם חשבונות בבנקים בחוץ-לארץ ואנשים אלה בכל זאת גרים במעברות בתנאים
אל-אנושיים. לכן אי-אפשר לשחרר באופן גלובאלי את כל אנשי המעברות.
יש לעצור אגן-בוהן לכך. אם ניקח בחשבון את לשכת הטעד, לשכת העבודה
ואף את הקניות בצרכניה, הרי לפי זה נוכל לקבוע קנה-מידה, ישנם אנשים
"אנשים יוצאים לעבודה, כי אין להם צורך לעבוד. יש כאלה המוכרים את
פנות ילדיהם וקונים בשוק השחר דברים יותר טובים. אבל אנשים הנזקקים
ללשכת הטעד וללשכת העבודה - אלה צריכים להיות פטורים מתשלום. בנקודות
המילגות חדשות צריך התשלום להיות סמלי, אבל אין לשחרר אנשים אלה מכל
תשלום, כי יש להם רכוש אשר בעתיד יוכלו להפיק ממנו רווחים.

א. ברטן:

ידועה עמדתי בקשר לתשלום שכר-הלימוד, אבל
כדי להציל את זה שאפשר עוד להציל אני מציע
להוסיף לרשימת המוחררים מתשלום גם נכים ופועלים העובדים בשכר-דחק.

גבי סטנר:

מה פירוש הטונח "שכר-דחק" למטרת תקנות אלה?

א.א.

א. כלפון:

גם אני חושב שיש לשחרר מכל תשלום אנשים
העובדים בעבודות-דחק. אדם העובד רק 13 יום
בחודש ומוקבל ככר-עבודה נמוך, הריהו עובד בעבודת-דחק. זהו זנב שאינו
דורש הסבר נוסף.

בתקנות ינו גם טעיף-האוסר על הח האנשים
הזכאים להנחות בתשלום שכר-הלימוד. בין היתר כתוב שם לוקחים בחשבון
את הילדים בגיל חינוך חובה. אני מציע להשמיט את הגלים "גיל חינוך חובה",
כי יש לקחת בחשבון גם ילדים מנוגרים יותר ליהודים וההורים משלמים
עבודה שכר-לימוד.

גב' סטנר:

מכל ילדים הסתכרים יפה מאוד. האין
להתחשב בזה?

א. כלפון:

אין בני ממכון להורים שילדיהם הגדולים עובדים
ומסתכרים. אבל אני חושב שיש לקחת בחשבון
גם ילדים שאינם בגיל חינוך חובה אם הם המוזקים על-ידי הוריהם.
כמו כן, כתוב בתקנות בקשר לשחרור חיילים
מתשלום שכר-לימוד. בתקנות נאמר: "למעט בעלי דרגות"! כאשר דנו בכנסת
על פטור חיילים ממנונה התנגדתי לשחרור חיילים אן-בלוק מכל תשלום.
אמרתי אז שקצינים המקבלים משכורת כמו כל פקיד ממסלתי אחר, ואשר נוסף
לכך נהגים גם מהנחה בתשלום מס-הכנסה ויש להם סיכון זול וטק"ם, יכולים
לשלם כמו כל עובד ממסלתי. אפשר לשחרר חיילים מתשלום, אבל לא בעלי דרגות.
לגבי הערת היושב-ראש לעשירים מופלגים
יושבים במעברות, אני רוצה לומר שאם יינם כאלה - יש לגבות מהם תשלום.
אבל איני רוצה לימקבל הרושם שמעברה זו זכונת מיליונרים.

ש. רוזנברג:

אני מודאג מההגדרה של "מובטל", כי נניח שאדם
הנו מובטל מפני שאינו רוצה לעבוד. מדוע

הילדים צריכים לשבול בגללו?

גב' סטנר:

אין כל קשר בין ביקור הילדים בגן לבין
תשלום שכר-הלימוד על-ידי הוריהם. במקרה של
אי-תשלום הסנקציה איננה בזה שילחים את הילדים הביתה, אלא מעקלים את
חפצי ההורים.

ש. רוזנברג:

למס מה באה הגדרה או? אדם מחוסר-עבודה
שאינו עשיר - יש לפטרו מכל תשלום. אדם שאינו
עובד מפני שלא זקוק לעבודה צריך לשלם שכר-לימוד. אם כן, אינני יודע
על מי חלה ההוראה הזו.

י. סטילנסקי:

ביחס להוראה מכל מנהלת גן צריכה להציג במקום
בולט את רשימת הטכונים שעל כל הורה לשלם, אני
מבקש, מבחינה פדגוגית, לא לתלות רשימה כזו בגן.

גב' סטנר:

זו אינה רשימת יפות, אלא רשימה של קטגוריות
יזונות.

ט. ארם:

אני מציע לכל אדם העובד בשכר חדשי על פחות
ס-120 לירות יהיה פטור מכל תשלום בחינוך.

ד"ר אבידור:

אני רוצה להעיר הערה בקשר לשחרור חיילים
וקצינים מתשלום. בדעתו של משרד החינוך
היה לשחרר את כל אנשי הצבא. אולם כאשר שוחחנו עם אנשי הרשויות הטקטיות
הם טענו שהאנשים בעלי המכורות הגבוהות ביותר באיזורם הם דווקא קציני
צבא. לכן ביקשו לא לשחרר את הקצינים מתשלום. קיבלנו גם מכתב משר הבטחון
בו הוא מבקש לחלק את החיילים לשלוש קטגוריות: א) חיילים בשירות חובה
שאינם מקבלים שכר - להם יש לתת פטור; ב) קצינים בשירות קבע ישלמו
36 לירות לשנה; ג) חיילי צבא קבע בעלי דרגות אחרות ישלמו 24 לירות לשנה.
פירוש הדבר שמפילו משרד הבטחון ע"סו אינו מבקש שחרור מוחלט לגבי אנשים
בצבא קבע. המלה היא האם יש לכלול הוראות לגבי אנשי צבא בתקנות כהסד
יתקין, או האם יש לפרסם זאת רק בחוזרי שיסלחו לרשויות הטקטיות.

ועדת החינוך והתרבות,
25.11.53

10.

ד"ר אבידור:

אנו נתנו פטור לטובסליה, אולם המחלקה הסוציאלית כל תל-אביב קבעה - ונסיבות מטיכולוגיות-פדגוגיות - שתכלול מינימלי לחוסרי-מטענים יהיה 6 לירות לשנה. לזעזע לא יגברו את התלונה, אבל מבחינה מטיכולוגית לא רוצים לתת לטף אחד פטור מוחלט.

גב' סטנר:

רשמתי לי את הערות חברי הוועדה בקשר לסוגי אנשים שיש לתת להם פטור. אולם אני רוצה לומר שבזה אנו מתעלמים מן הטובסליה הכנים, הריאנו נותנים פרס לכל אלה העושים צרות בלשכות העבודה. אינני חוזרת שיש לתת פרס לאנשים אשר סרביים לצאת לעבודת יעור ועל-חשבון זה נהנים מכל מיני הנחות הניתנות לטובסליה. אנו נותנים, אם כן, בעקיפין פרס לאנשים אלה ומגודדים נטיה זו. אבל אני מניחה שחברי הוועדה שקלו את החלטותיהם ולפירות זאת מוטריים שאין להיכנס לבעיית הטובסל הכנה.

יש להבחין הבחנה מוחלטת בין סכסוך - אם יהיה כזה - עם ההורים בקשר לאי-תשלום שכר-לימוד לבין ביקור הילדים בגן. כל ילד, בין אם הוא בן עני או עשיר, צריך לבקר בגן רשמי. אם ההורים לא ישלמו עבורו יופנו הסנקציות נגדם, אבל הילד ימשיך ללמוד בשום מקרה לא ישלח הילד הביתה בגלל אי-תשלום שכר-הלימוד.

חבר-הכנסת אונג אמר שיש לכמדת בסעיף ד' של התקנות, כי רצויות החינוך המקומיות לא תקנה בחשבון דק אבן-בוהן אחת לטו קביעת דרגות התלום המונות ולטמן הפטור, אלא עליהן להתחשב בגורמים אחרים. דבר זה מובטח על-ידי כך שיבנה בקורת של המד והוא לא יאסר רשימות תשלום מברשות לו כבלתי מתקבלות על הדעת. כנגד זה לא רציתי להרחיב את התקנות יותר מדי. בתקנה מס' 3 כתוב שהרשויות המקומיות מסקולנה את הדברים לפי אבן-בוהן הנראית להן, והיה אם החלטותיהן תהיינה בלתי צודקות - יתערב שר החינוך בדבר.

חבר-הכנסת אונג אמר עוד, כי לא נראה לו

הדבר שרשות חינוך מקומית תוכל להטיל את מלוא התלום עם ההורים לא יוציאו לה את הפרטים הדרושים. עשינו זאת בכונה והתחשבנו בנסיבות. בתקנה 13(ג) נאסר שריות חינוך מקומית אינה יכולה לטוב לספק להורים את כל הפרטים בקשר לקבל הנחה בתשלום, אם היא מסרבת - אפשר לחייב אותה לעשות זאת באמצעות משרד הפנים. על ההורים מוטלת החובה לאסוף את הפרטים. מצאנו לבחון לתת לרשות החינוך המקומית את האפשרות להטיל סנקציה כבדה ביותר על-ידי חיוב ההורים בתשלום מלא, אם לא פטרו לרשות החינוך את כל הפרטים הדרושים.

חבר-הכנסת ארם שינה את דעתו, מפני שבישיבה הקודמת דרש לתת פטור להורה המסתכר לא יותר מ-100 לירות לחודש.

באור כמון שלא נקבע לפי איזה כללים ינתן פטור להורי 11,000 לירות הלומדים בגן. אני רוצה לומר שלא יצאנו מתוך הנחה שאלה כולם ילדי העברות. אנו מניחים שעל-ידי שחרורם של סוגי הורים כוונים שתלום שכר-הלימוד נגיע למספר הכולל של 11,000. אולם אין לצאת מתוך המספר ולפיו לקבוע את הכללים.

פרט להצעת חה"כ ארם לכלול במקביל פטור גם אנשים שמסכורתם החודשית אינה עולה על 100 לירות לחודש, אינני יודעת איזה סוגים נוספים אפשר לכלול בין תהנים הפטור.

א. רזיאל-באור:

אני מבקשת לכלול ברשימה זו גם את הנכים.

גב' סטנר:

בסדר, מביא זאת לשיקול דעתו של השר.

היו"ר ש. פרטיץ:

בזה פייסנו את הדיון בתקנות לחוק חינוך חובה (הוראת טעה) ואנו ממליצים בדיון על סקירתו של ד"ר אבידור. בדיון זה נכלול גם את תגובתנו על כמה בעיות שנתעוררו על-ידי חברי ועד ההורים והוסיפו בפני הוועדה. אני רוצה להביע את תסונוי על כך ששלחת הורים אשר התייבשה בפני ועדת החינוך לא מצאה לנכון להתייחס אף בולה אחת על הוצב בגני-הילדים, כאילו בעיה כזו כלל לא היתה קיימת. ולוונה אמד היה מבטעה מדיברו על הוצב הפרוע בבתי-הספר ועל ההכרח לאחוז במטענים, ודיברו על חובת המדינה בשמן חינוך נושא, על מועדונייה וכ"ו -

א.ו.

היו"ר ש. פרמיץ:

יחד עם זאת שכחו לדבר על מצבו של הגן בטרינה, על מצב שנברח לא מעט על-ידי עמדת הציבור אותו ייצגו ועל-ידי רשויות החינוך המקומיות גם יחד.

ד. נצר:

אולי מוקדם עדיין לשפוט את ביצוע חוק החינוך המסלכתי? הייתי מקבלת סקירה זו בתור סקירה ראשונה לכניסה לעבודה, עם כל הבעיות והקשיים שלא נעלמו מאתנו. זה היה ניתוח קשה וככל ניתוח דרוש אף הוא סמים, עירו-דם, מזון ושקט. אילו יכולנו לדבר עם ועד ההורים הייתי אומרת להם כל זה, ומצביעה על הלך-הרוח שאחז את הציבור בקשר עם ביצוע החוק.

כל אחד - ה"ה ל"ו וי"ס לו את ה"אני מאמין" שלו ואינו יכול למחות זאת כלאחר יד, כי הדברים עשויים להסתנות. דרושה אמונה וסבלנות עד אשר העניינים יסתדרו, אבל יש לציין שהעבודה נעשית מתוך רצון כנה לבצע את החוק.

ישנן עובדות הטדאיגות אותי ואחת מהן היא מספר הילדים בכיתה. אנו יודעים שאף הסורה המעולה ביותר לא יוכל להסתלט על כיתה בת 50 תלמיד. פירוש הדבר שכאן מותרים מראש על 30% של התלמידים, שהם בתורת שומעים חופשיים. עלינו גם לדון פעם בקאלה האם הכיתה בבתי-הספר שלנו מותאמת לסכבה הבינונית של התלמידים, כי אנו אף פעם איננו פותרים את בעיית השכבות הנמוכות והגבוהות של התלמידים. מדאיגה אותי העלטות הניטה ש"קנאת סופרים מרבה חכמה".

כל העניינים האדמיניסטרטיביים של ביצוע חוק החינוך המסלכתי - יש להם חשיבות רבה מאוד, אבל העיקר בכל זה הוא הסורה והסחנך. מדאיגה אותי העובדה - ואשמח מאוד אם טעיתי - של יחס הסורים לבית הספר ונדמה לי שהם עדיין לא נכנסו לעבודה. לא מודגמת השמחה לקראת פתיחת בתי-הספר ולקראת העבודה. אם זוהי תוצאת חוק חינוך מסלכתי, הרי המסקנת בלתי-טעודדות, כי העיקר בכל עבודה היא רוח העובדים.

היו"ר ש. פרמיץ:

מה פירוש הדבר שלא נכנסו עדיין לעבודה?

ד. נצר:

אין להם נכונות לעבודה. אינני יודעת מהי הסיבה לכך, אבל העובדה עצמה היא טערת.

נצטרך כולנו, חברי הוועדה ואנשי משרד החינוך, לדון במצב החדש שנוצר עקב הסציאות הטערת של חוסר עליה. אני הייתי אחת מפלה שקיבלו באהבה את "התעשייה" שהייתה של סורים בתקופת העליה. הבנתי יבזמן מלחמה יש להכין עזרה ראשונה בטהירות האפשריות. אבל עתה, עם הפסקת העליה ההמונית, עלינו לתת את דעתנו על העלאת רמתם של הסורים. אני רוצה שתוך שנה זו יעשה משרד החינוך את כל הסאטצים כדי לבער את הסורים שאינם מתאימים. סוכרחים להיות טחנכים בעלי הכשרה מינימלית מסויימת. אשר לבתי הספר לנוער עובד, אני רוצה לומר שהמיזוג ביטח זה/היה דראסטי עד שכמעט שיתק את העבודה. ד"ר אבידור הסתך בדבריו על מסקנות ועדת חקירה לבתי-ספר לנוער עובד ואני רוצה להגיד פלים מספר בקשר לוועדה זו.

קיימת אצלנו לפעמים דעה שכאשר רוצים לקבל חוות-דעת נססח מסויים הדבר הטוב ביותר לסנות לפי כך אנשים אוביקטיביים. דעה זו אינה נכונה בכל המקרים, כי לעתים אוביקטיביות-יתר גובלת עם אי-ידיעת העניין. עם כל הכבוד לאנשים יהיו בין חברי ועדת החקירה אני מוכרחה לומר שלא היה ביניהם כמעט אף אחד אשר מסר את חייו לתפקידי חינוך. אולם יבט אנשים כאלה בארץ ואפילו בכנסת, אשר ראו תפקיד זה כחשוב ביותר בחייהם. אנשים אלה לא הוזכרו להשתתף בוועדת החקירה וכאשר הגיעו את עצמם קיבלו תרובה לילית.

אמר

ד"ר אבידור/לכ-30,000 בני נוער זקוקים לבתי-הספר לנוער עובד. בדרך כלל, אם נגלים כראוי את חוק חינוך חובה, יהיו בתי-הספר הללו רק חזיון חולף. אבל עדיין לא הגענו לזה. הבעיה העומדת בפנינו כיום היא כיצד לקיים את בתי-הספר הללו. תכנית הלימודים בהם צריכה להיות ערוכה בצורה כזו שתספוך את הילדים. ההנחה של משרד החינוך הילדים ילמדו בערב קרוב ל-9 שעות בערב היא פשוט לעג לרש. כיום הילדים אינם רוצים לבקר בבתי-ספר ערב, מפני שהם טוענים שאינם לומדים שם לום דבר. אולם הילדים לא ירצו לבסל אף פעור א- ידעו לעל-ידי זה

ד. נצד:

הם טפסידים משהו. בבתי-הספר לנוער עובד צריכה להיות תכנית לימודים מיוחדת ואף פיקוח מיוחד, ואני אוסרת זאת עם כל תמיכתי בסידור החדש של מינוי ספקחים אזוריים. אני זוכרת כיצד ראיתי בתל-אביב בזמן ההאפלה בתקופת המלחמה ילדים לומדים ובתי-ספר מלאים, כי הילדים ידעו שהלימוד נותן להם משהו. אנחנו מוכרחים לדאוג לזה שהמצב יהיה כך גם כיום, לא יתכן שנוותר על 30,000 ילדים, כי אנו עלולים לסלס בעד זה ביוקר רב.

התרשטתי אתפול די קשה מהופעתם של נציגי ועד ההורים. הם לא העלו שאלות חדשות, ואף הציגו את הבעיות באופן חד-צדדי. אבל אנו צריכים לחפש דרך לסיתוף ועד ההורים בעניני החינוך. זהו ציבור גדול שאם לא נאפשר להפוך אותו לסכליר טועיל, בפרט במסגרת החינוך הסטלים. נוכל להוציא ברכה אם נדע למצוא את האפיקים המתאימים לסיתוף ההורים בבעיות החינוך וחינוך מטלים בעיקר, ובפתרונן.

א. רזיאל-נאור:

בעצם צריכים היינו לברך על ששמענו סקירה ראשונה מאז הנהגת החינוך הסטלכתי. אבל ישנם הרבה דברים הטעיבים על סמחה זו. ישנה הרגשה שעדיין לא נעשה ולא כלום כדי ליצור חינוך סטלכתי בסובן הרעיוני, וזה לא רק לאור הטאלות שנאלו בתחילת היסיבה בקטר עם שלטים וסיסטאות. נדמה לי שמהו סתמוסט. אם נעדין בכל אותם הדברים שנאטרו בכנסת בקטר עם ביטול הזרכים, הדי גראה שחסכוני תופס שם את המקום העיקרי. חסכוני בתקציב היה בוודאי דבר חשוב, אבל הוא אינו צריך להיות ה"א" וה"ת" של הכל. ישנה הרגשה שהקו הסמחה בחינוך זהו החסכוני, אבל החסכוני אינו תמיד חסכוני של אמת. עתה מקצצים בתכנית הלימודים טפני שהסטל של חינוך זהו הקיטוף. ד"ר אבידור אטר בטקירתו סיהיה צורך להחזיר את הטורים שפוטרו. ססתבר סזה שהפיטורים בוצעו כדי לנסות קצת, כדי סיהיה רווח וסנוחה מן התשלום הטעי.

בקטר למיזוג בתי-הספר שאלתי כבר פעמיים כיצד מבצעים את המיזוג, אבל לא קיבלתי תשובה. ידוע לי לסל על כפר נידח. בגליל הטערכי שקיבל פקודה למזג את בית-ספרו עם בית-ספר בישוב הסטוף. תושבי הכפר רגילים לסלא פקודות ולכן המיזוג בוצע. עכסיו צריכים הילדים באותו הישוב לקום בסעה 5 בבזקר כדי להטפיק לאוטובוס הנוטע לישוב השני בו נטצא בית-הספר. עליהם לנסוע טרחק של 7 קילוטטר ולילט עגור כל נסיעה 20 גרוס. האוטובוס מגיע לכפר כסלוט-דבעי שעה לפני פתיחת בית-הספר והילדים טחכים בחוף עד לפתיחה. תושבי הכפר פנו למפקח הסחוזי בענין זה, אבל המפקח ענה ללא ברור לו מדוע הם לא חזרו על-כך לפני המיזוג. הוא גם אטר שאינו יודע מתי יהיה לו זמן לעדין בכל הפרשה.

כתבתי לשר החינוך ולטטרד החינוך בקטר לאותו הכפר, אבל לא קיבלתי תשובה. אינני רוצה להרגיז את אף אחד, אבל אני טוכרח למאול תאט גם בנקודות ספולגות כמו עין-חרוד כבר בוצע המיזוג. שמענו גם הרבה על מיזוג ספינריוניט, אבל לא ברור לי מדוע הספינריוניט של רמת-רחל, גבעת-הסלוט וטפינר הקיבוצים הם אכסטריטוריאליט לגבי המיזוגים. אני סבינה שיט לעלות את המיזוג חלכים-טלבים, אבל החוק חל על כולם באותה המידה.

אני סמחה טאד שטטרד החינוך הגיע לרעיון של הקמת סגטות פדאגוגיות בבתי-הספר התיכוניים. אני הבאתי רעיון זה, בסם סיעתי, לוועדת חינוך של הכנסת הראטונה, אבל הצעתי נדחתה אז. אני חושבת שסגטה פדאגוגית היא בכביל ילדים שאינם יכולים להטפיק ללטוד בבתי-ספר תיכוניים והם יקבלו בטפינר גם הכסרה וגם חינוך. זה יחזיר אותנו למצב שהיה קיים פעם, כאשר היו בארץ טורים עטטיים שידעו להט טורים עטטיים ולא יותר מזה. אני חושבת שהסגטות הפדאגוגיות יכולות לפתור את בעיית הטורים טבלי שיצטרכו להיזקק לקורסים טזורזיים.

לפי הסטאטיסטיקה יוצא שאין בכלל כיתות הסכילות יותר מ-34,9 תלמידים. אבל למעשה הכיתות הרבה יותר גדולות והטורה בסום אופן אינו יכול להטלט עליהן. אני יודעת שחוך נסיוני טה זאת כיתה א' בטביבה בה הרכב האוכלוסייה דוטה להרכב תושבי הטעברה. באחת הסכונות של תל-א-בה גרו יוצאי טצרים, טוריה ותיתן היו התיכוניים מהווים את האינטליגנציה של הסכונה, כי הם היו הוותיקים. יתר התוכנים לא ידעו את הלפה ולא היה בהם ניצוף ליהדות. בבית-הספר באותה הסכונה היו בכיתה א' 32 תלמידים,

או.

א. רזיאל-נאור:

והם קיבלו 24 שעות בחיבוע, למרות זאת היו בטוף הלנה בכיתה זו 16 נטארים ועוד 10 ילדים נקראו רק בקושי. מה יקרה עם כיתה כזו או דומה לה במעברה, כאשר מטפרי התלמידים בה הוא הרבה יותר גדול וכספר שעות הלימוד לחיבוע יותר קטן? הילדים ישוטטו ברחובות, אם בית-הספר הוא בעיר, או יטיילו בפרדסים הסמוכים למעברה. הם ישחקו בכל מיני משחקים הטוציאם חן בעיניהם, ואילו אחר-כך יסביר שר המסעדה בכנסת מדוע יש צורך בבית-סוהר מרכזי ברמהל ומדוע צריכים להגדיל את תקציב המסעדה. שום דבר לא יוכל לעצור בעד התפתחות עניינים כזו, אם לא נשנה את דרכנו בחינוך.

אני מוכרחה לומר שהקדושה של שעורי החקלאות אינה נראית לי מל-כך. חקלאות היא אגנים פתרון חשוב לכל מיני בעיות, אבל לימוד החקלאות בבתי-הספר הוא דבר יונה. בתל-אביב, לפסל, היתה גינה מרכזית והתלמידים היו מבזבזים זמן רב בהליכה לגינה וחזרה ממנה.

היו"ר ש. פרסיץ:

נסלח חוזר מטעם משרד החינוך שלא יהיה חינוך חקלאי פיקטיבי.

א. רזיאל-נאור:

אינני יודעת איך יבצעו זאת. מי בכלל ילמד חקלאות? -טורות שחסרות להן שעות

מספר למערה שלמה.

ספני שהחקלאות חשובה הטילו עליה קדושה. אבל ישנם הרבה מקצועות אחרים חשובים כאד שפרקו טעליהם כל מטון של קדושה. בטקום שעור מלאכה, שהוא כולו פיקציה ספני שאין חוסרים ואין טורים מתאימים, טוב, בטצב שלנו, להקדיש שעה זו לשעור קריאה או חיבון.

אני שאלתי שאלה בקשר לטורים הטועברים טירובלים, אבל עדיין לא קבלתי עליה תשובה.

א. ברטון:

את אשר אנו חושבים על סקירתו של ד"ר אבידרר ועל הסדיניות הנוכחית של משרד החינוך אשרתי כבר לפני שבוע ואינני רוצה לחזור על זה. אבל ברור לנו

סדיניות זו הורסת את החינוך.

במסגרת הדיון על הטקירה אני רוצה לעמוד על דברי משלחת ועד ההורים, ואני רוצה להביע את הזדהותנו עם ציבור ההורים בעד הטאבק והודק נגד הקיסוצים והאנדרלטוסיה היוררת בחינוך. זאת לא היתה משלחת שטאלית, אני רוצה להדגיק עובדה זו. המשלחת היתה רחבה ביותר וכללה והקיפה את כל הציבור. אני מקבל בסיפוק רב ובשמחה את דרישות המשלחת. כמעט לא היו הבדלים בין עמדת המשלחת, שלא היתה משלחת שטאלית, לבין עמדת השטאל בארץ. עמדותינו היו זהות, ואם מדברים בצורה כללית, אפשר לומר שזוהי התחלה של ייתוף-פעולה בין מחנה השטאל לבין הסוני העם הלא-שטאליים. לא הסקירה של נציג משרד החינוך שיקפה את המציאות, כי אם דברי המשלחת. אם טיפרו את האמת לאמיתה וועדת החינוך מוכרחה להתחשב במציאות הזו ועם זעקת ההורים. הם אמרו: "ס. או.ס.", ולא אני. נציגי ועד ההורים אמרו דבר שונה לגמרי מדברי הרוב בוועדת החינוך. הם דיברו נגד עמדת המשטלה ונגד עמדת הרוב בוועדה עם היושבת-ראש. בענין זה אין כל הבדל בין יושבת ראש הוועדה לבין משרד החינוך, אף כי, לדעתי, היושבת-ראש היתה צריכה להגן על החינוך והיא אינה עושה זאת.

המסקנות הן שוועדת החינוך מוכרחה להתחשב עם מביעות המשלחת ועליה לדרוש ממשרד החינוך זמן המשטלה סינוי יסודי בסדיניות החינוך. יש לעשות רביזיה לל הקיסוצים, ואת זאת דרשה אמתול המשלחת. אם לא נקבל את דרישות המשלחת בהיה נגד הציבור, נגד רצון העם.

ש. כפרית:

אני רוצה לומר תחילה טלים מטפר לחה"כ ברכן. ידוע לו שוועדת החינוך החליטה לפנות

לוועדת מרים בקשר לתקציב החינוך. על-כל-פנים אי-אפשר לומר שוועדת החינוך מקבלת את הטצב כמות הוא. צריך להיות גן קצת יוסר. אנו לוסעים

7. כפרית:

על המאבק העצום לל סדר החינוך לסביבת דרך ואמצעים לקיום חינוך סדיר. הפצב הוא באמת חסור מאד, אבל אין סליטים עמו. אין סליטים עם זאת שילדים קטנים, הן בטקטות ילוב מבודדים והן בטקטות אחרים, חוזרים טבית-הספר בטעה טוקדט טאד ואין להם לאן ללכת. אין לוסר טוועדת החינוך טונגדת לדרישות העט. הייתי טבינה לו אטר חה"כ ברטן דברים אלה באסיפת עט, אבל אט טדבר בוועדה עליו להתחשב גט עם עבודתה.

אטר לוועד ההורים, הרי ברור לי טזהו גורט חשוב טאד ויתכן שלא ניצלנו אותו כראוי. אני חושבת שפניית הטר לטוהים לא נתקבלה טפני שלא שיתפנו את הציבור.

ידוע לי טצב בהי-הספר כיום, לאחר טבקרתי בהט בכטה טקוטות. אין לי כל טפק שיחנה התקדטות, אני רוצה לוסר לחה"כ רזיאל-נטור שכל זה תלוי לא רק בתקציב. בטקוט אחד טצאתי טנהלת טובה, טטורה הטגיעה להיטגים עצוטים. היא בארץ חמט ענים, אולט היא טוקדטת בחיט הארץ וגט טורה ותיקה. היא דואגת לקטר עם ההורים וגט יודעת להפעיל גורטים נוספיי לעזרתה. לא חוסר התקציב קובע את הכל, אלא האדט, הטורה. טכאן אני רוצה לעבור ולדבר על טעיף טצופטם אצלנו. לא נוכל לוסר על דטת החינוך אט לא נקפיד על ידיעתו של הטורה. אני טציינת בצער - אף כי ידעתי לבעבר לא היתה ברירה אחרת אלא לקבל טורים טטיטו קורטים טזורזים - טעכטיו טוב קיבלו לעבודה 700 טורים בלתי-טוטטכיים. הייתי רוצה לדעת טהו האפארט של התלמטות, לל פיקוח, של הדרכה טתטדת בתוך השעורים ואחריתט. מהי היכולת הקייטת בטטגרת תקציב החינוך לטטרה זו? טטובן שלא פטרנו אט כל בעיות חיינו בתקציב בלבד.

קייטת בעיית טפקחיים, תחבורה ועזרה טיניטלית לכל טקוט, ויש הכרח בזה לא רק טבחינה אדטיניטטראטיבית. עצוב טאד להיות בטעברה כיום גטוט ולראות כיצד הילדים יושבים בכיתה בטעיליים והטטטות טבורות. האלה היא באיזו טידה ניתנת למצב זה תטוטת-הלב הדרושה. יש להתחשב עם כל הטקוטות הנחטלים טעין אדט בדרך כלל אינה חודרת אליהט, אלה בדרך כלל טקוטות יאין בהט כביט טרכזי וחטרה דטות טוניציפאלית. אני רוצה לוסר לחה"כ רזיאל-נטור שאני חקלאית הרבה טנים ואני רואה בזה את דרך החטובה בחיינו ולא רק טבחינה כלכלית. חה"כ רזיאל-נטור צריכה לדעת ששעורי טלאכה וחקלאות קוצצו בכל טקוט שט התקייטו שעורים פיקטיביים. ליטוד חקלאי צריך להיות רק בטקוט בו ישנן חוות. אני טצטרפת לדעתה לאין טעט להוביל ילדי לגן טרוחק כדי לקייט את לעור החקלאות. בטקרת זה חשוב לא רק היטוד החינוכי, אלא חשוב להילדים יראו פרי לעטלם.

אני טצטרפת לתביעתו אבל לא להערכתו של חה"כ ברטן טעל אף כל הקטיים יש להגשים את הטעיף היטודי של החינוך. לא צריכים להגשים את הכל בבת-אחת והרבה דברים כבר נעטו. בטחנה-יטראל, לטטל, טתנוטט טעל בית-הספר הטלט "בית-ספר לחינוך טפלכתי". על הקירות בכיתות תלויות תטונות לונות והטורים טתכוננים לחג החנוכה. אלו הן נקודות אור ואחיזה. אין לבוא בדרישות טוגזטות. אבל אנו חייבים לדעת שיטוד עבודתנו בחינוך היא הכטרת הטורה.

ח. בוגר:

טפחתי שחה"כ ברטן טטכיים לתביעות ועד ההורים. רטפתי לי אט דבריהט ובין היטר הטט אטרו יהונט גאים על היטגי חינוך חובה טפלכתי. אני זן טצטער שחה"כ ברטן עזב אט היטיבה ואינו יכול לטטוע זאת.

ועד ההורים אטר טציבור ההורים טוכן לקרבנות אט תבוא דרישה לכך טצד הטפכלה. אבל הטטטלה אינה יכולה לדרוט, באפטרותה רק להטכיים. קייטת בעיה להילדים חוזרים טבית-הספר כבר בטעה 11. כדי לטנות אט הטצב יש צורך בתכנית הטלטה והחוק טרטה להורים לתת תכנית כזאת. נציגי ועד ההורים דיברו גט על כך טהיו צריכים לקחת על חטונט ללוטה טורים ללאי-טקוט.

ד"ר אבידור:

סדר החינוך שילט את הטטכרות לט לאי-טקוט.

ח. בוגר:

המסלחת דיברה גם על הצורך בסועדונים לנוער. צריך לטפל בילדים עוד שלוש שעות נוספות ביום, כדי שלא ייהפכו לעבריינים. דיברתי עם הנציגים האלו והם אמרו שציבור הורים, הכולל הורי 300,000 תלמידים, יכול ליצור קרן סילואים תחת פיקוח משרד החינוך. הם אמרו שיכולים לאסוף אולי אפילו 1,000,000 לירות. אנחנו מדברים על שנת התקציב הבאה הסתחילה בחודש אפריל, אבל יש לדעת לגבי בשנה הבאה מצבנו לא יהיה טוב יותר. במקום לשלוח אנשים לארצות-הברית לאיסוף סגביות, צריכים לפנות לציבור הורים אשר יכול לתת את חלקו. אנו צריכים לעזור לבט בזה. הם אומרים שהמסלה צריכה לטלא את חובתה וגם הם יתנו את הסילואים. אני חושב שאפשר לעשות זאת על-ידי מתן הכרזה לציבור ההורים שיצור את אותם האמצעים החסרים למסלה לשם ביצוע החינוך. זה אינו פותר את המסלה מתן חינוך חובה מסלכתי, אבל ישנם דברים שהיא לא תוכל לעמוד בהם. אני מבקש את היושבת-ראש להעמיד להצעה את ההצעה שנועת החינוך מקבלת ברצון את הצעתו של ועד ההורים לתת לו רשות להשתתף בהוצאות החינוך והתרבות בגבולות המסלה אינה יכולה לטלא אותו. יש לקבל במדקה כל הצעה ליצירת קרן סילואים על-ידי ציבור ההורים.

היו"ר ג. פרסיץ:

אני חייבת להעמיד את ד"ר בוגר על טעותו. ועדת החינוך והתרבות סוגבלת בטכניותיה ואינה יכולה לתת רשות להורים לאסוף קרנות. לדעתי, הם גם לא דיברו על זה. אנו יכולים רק לומר שיש לנצל את האינטרס של ההורים, אבל אענו יכולים להצביע על הצעתו של ח"כ בוגר.

בשנוע הבא לא תקיים הוועדה את ישיבותיה.

הישיבה ננעלה בשעה 10.45.